

ÚSTAV PRO ODBORNĚ TECHNICKÉ ZJIŠŤOVÁNÍ
PŘÍČIN LETECKÝCH NEHOD
Beranových 130
199 01 PRAHA 99

Č.j.: 06/06/ZZ

Výtisk č.

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

**o odborném zjišťování příčin letecké nehody
letounu Cessna T303, poznávací značky OK-ELO
na letišti Ostrava - Mošnov
dne 10.1.2006**

Praha
Květen 2006

A) Úvod

Provozovatel letounu: Let's Fly s.r.o.
Výrobce a model letadla: Cessna Aircraft Comp., Wichita Kansas, USA,
Cessna T303 Crusader
Poznávací značka: OK-ELO
Místo události: Letiště Ostrava-Mošnov (LKMT)
Datum: 10.1.2006
Čas: 13:03 UTC (dále všechny časy v UTC)

B) Informační přehled

Dne 10.1.2006 bylo na ÚZPLN doručeno oznámení o vyjetí letounu Cessna T303 mimo RWY na letišti Ostrava-Mošnov. Při události nebyl nikdo z posádky zraněn, letoun byl poškozen. Událost je kvalifikována jako letecká nehoda.

Příčinu události zjišťovala komise ÚZPLN ve složení:

Předseda komise	Milan Pecník
Člen komise	Ing. Lubomír Střihavka

Závěrečnou zprávu vydal :

ÚSTAV PRO ODBORNĚ TECHNICKÉ ZJIŠŤOVÁNÍ PŘÍČIN LETECKÝCH NEHOD
Beranových 130
199 01 PRAHA 99

dne 23. května 2006

C) Hlavní část zprávy obsahuje odstavce:

1. Faktické informace
2. Rozbory
3. Závěry
4. Bezpečnostní doporučení
5. Přílohy (uloženy u výtisku č. 1 v archivu ÚZPLN)

1. Faktické informace

1.1 Průběh letu

Dne 10.1.2006 byl posádkou letounu OK-ELO prováděn let - zkouška dovednosti CPL s letným vzletem. Let byl zahájen v 11:45 a ukončen 13:03 h. Po přistání na RWY 22 přezkušovaný pilot dostal pokyn od examinátora provést úkol "Touch-and-

Go". Těsně před zahájením fáze opakovaného vzletu letoun náhle vybočil doleva ze směru pohybu, čímž se dostal k levému okraji RWY 22. Pilotovi se nepodařilo zkorigovat změnu směru pomocí řízení ani s použitím brzd, proto examinátor převzal řízení letounu a provedl úkony nouzového přistání. Podle výpovědi posádky byla v okamžiku vybočení rychlost letounu 60 - 70 kt a ujetá vzdálenost od bodu dotyku s dráhou 250 - 300 m. Letoun vyjel vlevo RWY 22 a po 50 m se letoun zastavil.

1.2 Zranění osob

Zranění	Posádka	Cestující	Ostatní osoby (obyvatelstvo apod.)
Smrtelné	0	0	0
Těžké	0	0	0
Lehké/bez zranění	0/2	0	0

1.3 Poškození

Poškození letadla

Na letounu byla poškozena přední část trupu, byl zvlněný potah v místě přechodu pravé poloviny křídla do trupu, byla vylomena přední podvozková noha a poškozeny kryty podvozků. Listy vrtulí obou pohonných jednotek byly ohnuty směrem dozadu. Na okrajovém oblouku levého křídla zespodu byly stopy po střetu letounu s povrchem letiště.

Obr. 1 Poškození letadla

1.4 Ostatní škody

K dalším škodám nedošlo.

1.5 Informace o osobách

Examinátor: věk 60 let, platný průkaz CPL kvalifikace MEP/IR. Osvědčení o zdravotní způsobilosti bylo platné. Celkový nálet 12 500 h, na typu cca 20 h.

Zkoušený pilot: věk 35 let, platný průkaz PPL kvalifikace MEP/IR. Osvědčení o zdravotní způsobilosti bylo platné. Celkový nálet 310 h, na typu 28:15 h.

1.6 Informace o letadle

Letoun: Cessna T 303, typ Crusader

Poznávací značka: OK-ELO

Výrobní číslo: T303-00205

Rok výroby: 1983

Celkový nálet hodin: 2090 h / 863 přist.

Nálet od GO: 167:05 h / 252 přist.

Dne 11.11.2005 při celkovém náletu 2067:55 h a 831 přistání byla provedena prohlídka letounu v rozsahu roční prohlídky a prohlídky po 200 hodinách.

Dne 20.12.2005 byla vyměněna pneumatika předního podvozku. Důvody k její výměně provozovatel nedoložil. Výměna pneumatiky byla provedena při počtu přistání 861. Od té doby bylo provedeno jedno přistání na letišti Ostrava-Mošnov a při dalším přistání došlo k nehodě.

1.7 Meteorologická situace

Jasno, teplota -8°C, vítr 230°/6kt.

1.8 Radionavigační a vizuální prostředky

NIL

1.9 Spojovací služba

Spojení posádky letounu s TWR LKMT probíhalo na frekvenci 120,80 MHz a s APP na frekvenci 127,10 MHz.

1.10 Informace o letišti

Letiště LKMT je veřejné mezinárodní letiště. RWY 22 s betonovým povrchem má rozměry 3500x63 m. V době události byla dráha schopná provozu, povrch byl suchý, okraje dráhy byly částečně pokryty ledovými zmrázky, kolem dráhy byly sněhové valy. Travnatý pás byl pokryt sněhovou vrstvou o tloušťce 0,1-0,3 m, pohybové plochy letiště byly pokryty zmrzlým ujetým sněhem.

1.11 Letové zapisovače a ostatní záznamové prostředky

Letoun není vybaven zapisovačem letových dat.

K rozboru byl využit záznam radiokorespondence posádky a služeb ATM letiště LKMT na frekvenci 120,80 MHz.

1.12 Popis místa nehody

Podle výpovědi posádky letoun přistál v místě vyústění TWY B na RWY 22. Ve vzdálenosti asi 260 m od místa přistání a 15 m od levého okraje dráhy byly na dráze zjištěny stopy, které zanechala kola hlavního podvozku letounu a které se stáčejí k levému okraji dráhy. Stopy po kontaktu levého křídla s povrchem letiště nebyly na dráze nalezeny.

Letoun se zastavil 48 m od levého okraje dráhy. Letoun se nacházel v poloze „na nose“, kola hlavního podvozku byla na zemi. Přední podvozková noha byla vylomena dozadu a byla opřena o spodní část trupu. V kabině byl vypínač „Master Switch“ v poloze vypnuto, palivový kohout uzavřen a páky výkonu motorů byly v poloze „Stop“.

Obr. 2 Místo LN

1.13 Lékařské a patologické nálezy

U obou pilotů byla Policií ČR provedena orientační dechová zkouška na alkohol s negativním výsledkem.

1.14 Požár

NIL

1.15 Pátrání a záchrana

K nehodě byly povolány záchranné složky letiště LKMT.

1.16 Testy a výzkum

Pro určení příčiny vyjetí letounu z dráhy byly vypracovány odborné posudky a expertízy podle následujících zadání:

- a - posoudit poškození okrajového oblouku levého křídla;
- b - provést analýzu charakteru lomu ramen nůžek stojiny a určit působení sil na přední podvozek;
- c - posoudit stav brzd hlavního podvozku;
- d - posoudit technický stav přední podvozkové nohy.

1.17 Informace o provozních organizacích

NIL

1.18 Doplňkové informace

NIL

1.19 Způsoby odborného zjišťování příčin

Odborné zjištění příčin letecké nehody probíhalo v souladu s Předpisem o odborném zjišťování příčin leteckých nehod L13.

2. Rozbory

2.1 Rozbor faktických informací

- examinátor měl pro let odpovídající kvalifikaci a zdravotní způsobilost;
- zkušební pilot měl pro let odpovídající kvalifikaci a zdravotní způsobilost;
- piloti ve výpovědích neuváděli žádné technické problémy při pojíždění a při vzletu letounu;
- letoun měl platné OLZ;
- letoun měl platné pojištění;
- stav počasí vyhovoval prováděné činnosti a neměl vliv na vznik nehody;
- letiště bylo v době nehody provozuschopné;

2.2 Rozbor závěrů z technických expertíz

2.2.1 Poškození okrajového oblouku levého křídla

Pro určení místa dotyku křídla byla použita metoda porovnání materiálu z rýh na křídle a odebraného vzorku materiálu z dráhy letiště LKMT. Posouzením těchto dvou materiálů byla potvrzena vzájemná druhová shoda. K poškození okraje křídla došlo pravděpodobně na letišti Ostrava-Mošnov.

2.2.2 Charakter lomu nůžek stojiny a působení sil na přední podvozek

Určení působení sil na přední podvozek bylo odvozeno z posouzení charakteru lomové plochy ramen nůžek stojiny předního podvozku. Výsledek analýzy potvrdil, že k lomu dolního ramene nůžek došlo rázovým zatížením. Makrografické znaky lomové plochy vyloučily únavové poškození ramen nůžek stojiny podvozku. Na podvozek působily síly ve směru pohybu letounu vlevo.

2.2.3 Posouzení stavu brzd hlavního podvozku

Stav brzdové soustavy letounu byl posouzen v rámci provedení technického nálezu poškození letounu po nehodě. Stav brzd hlavního podvozku odpovídal běžnému provoznímu opotřebením a nebyla zjištěna ztráta funkčnosti brzd hlavního podvozku.

2.2.4 Posouzení technického stavu přední podvozkové nohy

Kontrolou měřitelných parametrů předního podvozku byly zjištěny následující nedostatky:

- při výměně pneumatiky byla namontována duše s defektem, který způsobil větší unik tlaku vzduchu než předepisuje výrobce pneumatik a došlo k podhuštění pneumatiky;
- na disku kola byla namontována pneumatika tužší konstrukce, než doporučuje výrobce letounu, místo doporučené pneumatiky P/N 606C66-8 nebo 606C61-6 byla namontována pneumatika P/N 606C86-3, která se liší počtem vrstev kordu a hůře se rozpoznávají tvarové deformace pneumatiky při jejím podhuštění;
- množství pracovní kapaliny v tlumiči bočních kmitů bylo o 30% menší než předepisuje výrobce ;
- tlak pracovního plynu v tlumiči podvozku byl nižší než předepisuje výrobce;
- v uložení řídicího mechanismu podvozku byly nadměrné vůle a pružinový mechanismus řízení byl nesymetricky nastaven;
- na stojně podvozku nebyl namontován doraz vymezující chod podvozkové nohy při jejím otáčení.

3. Závěry

Vzhledem k podhuštění pneumatiky, nízkému tlaku pracovního plynu v tlumiči a malého množství kapaliny v tlumiči bočních kmitů lze konstatovat, že byla snížena funkce předního podvozku jako celku. Společné působení těchto negativních vlivů mohlo vyvolat netlumené boční kmity předního podvozku a způsobilo přetočení vidlice předního kola o cca 90° doleva, které vyústilo v neovladatelné vybočení letounu vlevo.

Komise dospěla k závěru, že vyjetí letounu mimo RWY nemohla posádka zabránit neboť bylo způsobeno technickou vadou předního podvozku.

Technické nedostatky, které komise zjistila na podvozku mohly být odstraněny již v procesu údržby letounu.

4. Bezpečnostní doporučení

U méně zavedených typů letecké techniky věnovat všemi provozovateli a údržbovými organizacemi zvýšenou pozornost dodržování zásad provozu a údržby v souladu s postupy stanovenými výrobcem letecké techniky.

Údržbové organizaci a provozovateli letounu OK-ELO ponechávám přijetí opatření v jejich vlastní kompetenci.

V Praze dne 29. května 2006